1893 - 1963
70-ий РІК ВИДАННЯ
І СЛУЖБИ СВОЄМУ
НАРОДОВІ ТА ПРАВДІ

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City 3, N. J.
HEnderson 4-0237
HEnderson 4-0807
УНСоюз: HEnderson 5-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXX. Ч. 210. (ДВІ ЧАСТИНИ — ЧАСТИНА 1) ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 2-го ЛИСТОПАДА (NOVEMBER) 1963 TWO SECTIONS (SECTION 1) No. 210. VOL. LXX.

КЕННЕДІ НЕ ВІРИТЬ В ЗАЯВУ ХРУЩОВА ЩОДО КОСМІЧНИХ ПЛЯНІВ СССР

СТВЕРДЖУЄ РІШУЧЕ, ЩО ЗДА ЗАЛИШАТЬ В ЗАХІДНІЙ НІМЕЧЧИНІ ВСІ СВОЇ ЗБРОЙНІ СИЛИ

Вашингтон. — Президент Кеннеді перестеріг на своїй пресовій конференції з минулого четверга 31 жовтня ц. р. проти легковірности у слова Хрущова щодо космічних зарів Совєтського Союзу. Коли один з журналістів запитав його, як Америка поведеться після заяви Хрущова, що СССР відмовились від лету на Місяць, Президент негайно спростував його, що він, Кеннеді, нічого подібного в заяві Хрущова не вичитав. Він звернув увагу на „дуже обережну й дельфійську (баламутну)" стилізацію заяви Хрущова і на те одиноке конкретне його твердження, з яким погоджується теж Президент, а саме, що виправа на Місяць повинна бути дуже дбайливо підготована. Президент звернув увагу на далеко посунені совєтські космічні експерименти і на їх можливості продовжувати їх та не виключив, що Совєти можуть приготовляти ще ширшу космічну програму, як тільки виправа на Місяць. З свого боку Президент заявив, що прийнята Америкою програма буде виконуватись без змін і натаврував тих американських діячів (розуміючи під ними деяких республіканських критиків в Конгресі), які недавно піддавали під сумнів щирість совєтських інтенцій в атомовому договорі, а тепер готові вірити Хрущову і приймати ті слова Хрущова за виправдання зміни американських космічних плянів.

Друга дуже важлива заява Президента на тій пресовій конференції стосувалась перебування американських військ на терені Німецької Федеративної Республіки (Західньої Німеччини). Президест Кеннеді кількакратно з цілим притиском заявив, що всі ті бойові частини, які тепер знаходяться в Німеччині, будуть там збережені, — конкретно — 6 дивізій плюс шість бойових одиниць збірною силою одної дивізії, введених туди в 1961 році під час гострої берлінської кризи. Хоч від того часу західньо-німецька збройна сила зросла і загальні відносини дещо змінились, проте всі ті американські війська залишаться в Західній Німеччині. Президент признав, що деякі військові частини ЗДА відкличуть з Европи, але підкреслив, що чисельно вони незначні та не входять в бойові з'єднання і їх відтягнення ні трохи не послабить американської вогневої сили в Европі. Ближче про ті одиниці, що їх ЗДА задумують відкликати, Президент не висловився. Так само Президент признав, що ЗДА відкличуть 250 вояків з Південного В'єтнаму та до кінця року сподіваються забрати відтіль разом 1,000 вояків, зайнятих там в ролі інструкторів.

ПРЕЗИДЕНТ ПІДТРИМУЄ КАНДИДАТУРУ ДЖАНСОНА НА ВІЦЕ-ПРЕЗИДЕНТА

Вашингтон. — 31-го жовтня на пресовій конференції президент Кеннеді заявив, що теперішній віце-президент Линдон Б. Джансон буде в 1964-му році кандидатом на віцепрезидента, якщо він сам, це значить Кеннеді, буде кандидувати. Один журналіст поставив цей запит Президентові тому, що вже появилися були поголоски, що Кеннеді „вичистить" Джансона і в найближчому році не буде з ним кандидувати. Президент заявив на запит в справі віцепрезидента: „Так, він буде кандидатом, немає в цьому жадного сумніву". Спекуляції в справі Джансона виникли були тому, що дехто гадає, що віце-президент не має тепер такої популярности в південних стейтах, якою він втішався в 1960-му році. Тепер Джансон там менше люблений, бо ж він підтримує урядовий законопроєкт про охорону громадянських прав, а південні стейти в більшості не є вдоволені з тої урядової програми. Але в політичних колах міркують, що Президент Кеннеді мусить затримати Джансона в 1964-му році тому, що немає відповідної особи, яка могла б його заступити, і тому, щи все ж таки Президентові залежить на 25 голосах із стейту Тексас, яких не було б, коли б Джансон не кандидував. Президент заявив, що не хоче відповідати на різні оскарження уряду сенатором - республіканцем Беррі Голдвотером, бо той сенатор напевно збільшить ще число своїх оскаржень. Президент заявив, що в 1964-му році радо дебатуватиме з сен. Голдвотером або з іншим республіканським кандидатом на президента різні проблеми. Президент заявив, що така впливова компанія, якою є в Бірмінгемі, Алабама, Юнайтед Стейтс Стіл Корпорейшен повинна причинитися до расового успокоєння в тому місті. Президент аж в трьох відповідях на запити обороняв секретаря фльоти Фреда Корта, який залишив свій пост з днем 1-го листопада цього року. Президент підкреслив, що Корт відійшов із приватних причин, і що він не зробив на своєму становищі нічого, що порушувало б закон. Президент підтримує секретаря оборони Роберта МекНамару в справі нового літаконосця. МекНамара є за те, щоб цей літаконосець був звичайним, а не атомовим, як пропонував зробити секретар фльоти Ф. Корт. Президент здає собі справу з того, що у виборах 1964-го року республіканські білі виборці не будуть вдоволені з того, що уряд зголосив в Конґресі проєкт про охорону громадянських прав, і тому ці виборці можуть голосувати не за демократів, хоч минулого року вони голосували демократично. Але Президент додав, що і Республіканська партія є за охорону громадянських прав, і тому справа скасування расової сеґреґації, на думку Президента, не повинна мати більшого впливу на вислід виборів.

МОДЕЛЬ ПАМ'ЯТНИКА Т. ШЕВЧЕНКОВІ ГОТОВИЙ ДО ВІДЛИВУ

ВЛАДИКА МСТИСЛАВ ЗАХОПЛЕНИЙ МОНУМЕНТАЛЬНІСТЮ ПАМ'ЯТНИКА

Владика Мстислав у студіо біля моделю постаті Тараса Шевченка на пам'ятник у Вашинґтоні. Стоять (зліва): А. Драган, Я. Падох, Владика Мстислав, мистець - скульптор Леонід Молодожанин, Й. Лисогір і Р. Слободян. Немає на світлині Всч. о. Желехівського, який її знімав.

Ню Йорк.— Мистець скульптор Леонід Молодожанин остаточно завершив проєкт пам'ятника Тарасові Шевченкові у Вашинґтоні і модель цього пам'ятника, збільшений до передбаченої величини, стоїть уже у винайменому мистцем студіо на острові Стетен, готовий до відливу. Вже раніше була збільшена до передбаченої величини та приготована до відливу плоскорізьба Прометея, що становитиме частину пам'ятника. Минулої середи, 30-го жовтня, відвідав мистця Л. Молодожанина в його студіо архиєпископ Української Православної Церкви в ЗДА, Владика Мстислав у товаристві о. Богдана Желехівського та членів Комітету Пам'ятника Шевченкові: його екзекутивного директора Йосипа Лисогора, секретаря д-ра Ярослава Падоха та п. Романа Слободяна і ред. А. Драгана. Оглянувши приготовлений до відливу модель пам'ятника, Владика Мстислав не скривав свого ентузіястичного одушевлення його величністю та монументальністю. Завершуючи модель та приготовляючи його до відливу, мистець віддав найбільше уваги виглядові його обличчя, яке один з відвідувачів назвав тепер „тривимірним автопортретом" Шевченка. Наступного дня, в четвер 31-го жовтня, приготований до відливу модель пам'ятника оглядали ще члени Мистецької Комісії з проф. Г. Костюком та архітектом А. Осадцою на чолі. Мистецька Комісія мала зійтись в п'ятницю 1-го листопада о год. 6-ій веч. в Українському Інституті Америки для остаточного оформлення своєї оцінки.

В експльозіях в Індіяні й Джорджії згинуло 75 осіб

Індіянополіс, Індіяна. — 31-го жовтня відбулося тут відкриття імпрези „Голідей он айс" у стейтовому виставковому колізеї, в якому було присутніх коло 6 000 осіб (колізей має 12 000 сидячих місць). З невідомих ближче причин в певному моменті наступила експльозія, внаслідок чого одна частина місць на відкритій трибуні вилетіла в повітря. В цій катастрофі згинуло 67 осіб, а коло 350 осіб є поранені. Їх розміщено в різних шпиталях цього півмільйонового міста. Очевидці оповідають про жахливі сцени. На леді було повно крови, в довгих рядах лежали там трупи загинутих, такі самі ряди трупів були під колізеєм. Експльозію спричинив правдоподібно газ, який вибух під станками з напоями та харчами під трибуною, на якій сиділи глядачі. Судовий урядовець наказав поліції збирати дорогоцінні речі на леді та складати їх в окремому вантажному авті. Глядачі оповідають, що полум'я від експльозії йшло вгору на 30 стіп. Вибух постав під великою льожею, і вбиті та поранені є ті особи, що сиділи в ній. Того самого дня 31-го жовтня від експльозії в аптеці в Марієтті в Джорджії згинуло 7 осіб, а 21 особа, старші і діти, були поранені. Причина експльозії не є відома, але поліційні чинники заявляють, що ця експльозія не була спричинена з якихось расових причин. Поліція вірить, що експльозію в аптеці спричинив також газ.

Рокефеллер проти Кеннеді і Ґолдвотера

Ню Йорк. — В інтерв'ю з представником телевізійної програми „Запити й відповіді" нюйоркський губернатор заявив, що президент Кеннеді не відчуває потреб в ділянці закордонної політики, а в домашній політиці він не зумів досі зменшити число безробітних та зменшити видатки федеральної скарбниці. Одночасно Рокефеллер критикував арізонського губернатора за те, що противиться закордонній допомозі та не розуміє податкової програми та що хотів би скасувати всі соціяльні здобутки робітництва. Рокефеллер казав, що сен. Ґолдвотер відмовляється від кандидатури в 1964-му році на тій республіканській плятформі, яку допомагав складати губернатор Рокефеллер в 1960-му році. Рокефеллер заявив, що він міг би підтримувати кандидатуру Голдвотера тільки тоді, коли арізонський сенатор кандидував би на плятформі з 1960-го року. Рокефеллер вже на початку листопада виявить, чи буде старатися про номінацію на президентського кандидата.

● **У Женеві** святковано 100-річчя Міжнародного Червоного Хреста. 29 жовтня 1863 року 35-річний швайцарець Анрі Дюран і чотири інші мешканці Женеви зорганізували з'їзд представників із 16-х країн, на якому рішено покликати до життя організацію, яка у випадку війни опікувалась би раненими вояками. Тоді теж прийнято емблему — червоного хреста на білому полі. З того скромного почину організація Червоного Хреста прийнялась у 102-х країнах, разом на 170 членів.

ОТЦІ ВСЕЛЕНСЬКОГО СОБОРУ У ВАТИКАНІ ПОДИВЛЯЮТЬ ВЕЛИЧ УКРАЇНСЬКОГО ОБРЯДУ

МИТРОПОЛИТ ЙОСИФ СЛІПИЙ ВІДСЛУЖИВ АРХИЄРЕЙСЬКУ СЛУЖБУ БОЖУ В БАЗИЛИЦІ СВ. ПЕТРА ДЛЯ УЧАСНИКІВ СОБОРУ

Рим, 29 жовтня. (В. Д.) — Представники цілої соборної Католицької Церкви у великому пієтизмі та пошані вислухали Архиєрейську Українську Службу Божу, яку відправляв Митрополит - Ісповідник Йосиф Сліпий, який ще тому рік був в'язнем совєтських концтаборів та тюрем. Хто був присутній на цій історичній врочистості, цей відчував велич та маєстатичність українського обряду. Кардинали, архиєпископи, єпископи цілого католицького світу, обсерватори та спостерігачі не-католицьких Церков, в тому числі представники Московського Патріярхату — мали нагоду пізнати невмирущу силу та могучість Української Католицької Церкви. Велика базиліка св. Петра, вщерть виповнена Отцями Собору, обсерваторами з не-католицьких Церков, була місцем великої маніфестації краси, сили та значення Української Католицької Церкви, її ієрархії та вірних в діяспорі і в поневоленій Україні. Величня постать Митрополита Сліпого справляла на всіх величезне враження, коли він у великій повазі та гідності правив Архиєрейську Службу Божу, в со-служенні Преосв. Ярослава Ґабра з Шикаґо та Преосв. Ізидора Борецького з Торонта. Діяконував віце-ректор Української Папської Семінарії св. Йосафата в Римі, всч. о. Софрон Мудрий. Преосв. Андрій Сапеляк, екзарх для українців католиків в Арґентині, читав пояснення української Служби Божої по-латині. Всі Отці Собору вставали з місць або знімали свої єпископські накриття голови на заклик і пояснення єпископа Сапеляка. Митрополит під час співання „Іже Херувими" кадив в сторону кардиналів, патріярхів східніх Церков та всіх єпископів і обсерваторів, які схиляли голови на знак признання цієї спеціяльної пошани від Первоєрарха Української Католицької Церкви. Під час Служби Божої співав хор українських питомців в Римі під проводом о. Олександра Дзеровича. При кінці Служби Божої до св. Причастя приступило біля 10 осіб, як спеціяльно вибраних представників світських мирян, які були запрошені українською католицькою ієрархією. Між ними було трьох українських представників, які були на Богослуженні: проф. Володимир Янів з Парижа, голова Українського Християнського Руху, Гнат Поворозник з Гамилтону, Онтаріо, який є Командиром Ордеру св. Григорія і який перебував в Римі як член Канадійської Торговельної Місії Онтарія, та Володимир Душник, редактор видань УККА, який є офіційно акредитований як кореспондент Вселенського Собору. Польський кардинал Вишинський особисто гратулював українським хористам, а пресбітер Віталій Боровой стиснув руку диригентові хору за „мистецький спів". В. Душник

Альжир боронить своє „право" діставати зброю від Москви й Куби

Об'єднані Нації. — Амбасадор Альжиру в Об'єднаних Націях Мохаммед Язід боронив на терені Клюбу Заморської Преси в Ню Йорку „право" Альжиру „брати зброю, звідки можна дістати її", практично — від Совєтського Союзу і від комуністичної Куби. Ще недавно він заперечував, наче б комуністичні країни підтримували Альжир доставами зброї — тепер, після докладних даних, що їх проголосила американська преса про совєтські й кубинську кораблі, що прибули до альжирського порту Орану з вантажами танків, літаків, гармат і амуніції — альжирський амбасадор вже фактів не заперечує. Зате він твердив, що ті транспорти „закуплено" ще перед конфліктом з Марокко, що Марокко теж спроваджувало з СССР зброю та що це американські промислові концерни, заінтересовані в сагарських природних багатствах, намагаються зробити Альжирові погану опінію в світі. Тим часом до Орану знову причалили дальші три вантажні кораблі — з Куби, Совєтського Союзу і Об'єднаної Арабської Республіки з транспортами зброї, яку вивантажують ночами, обставив ши порт військами і нікого туди не допускаючи та не подаючи про це до преси ніякої вістки.

Марокко зірвало дипломатичні взаємини з Кубою

Рабат. — Марокко зірвало дипломатичні зв'язки з Кубою Кастра та відкликало своїх амбасадорів з столиці Сирії Дамаску і столиці Об'єднаної Арабської Республіки Каїро, загрозивши також зірванням зв'язків з ними — закинувши всім їм „крайньо вороже становище", що його ті держави зайняли супроти Марокко під час марокканськоальжирського кордонного конфлікту. У західній пресі появились були докладні інформації про зброю і навіть військо, прислане до Альжиру з Куби і Об'єднаної Арабської Республіки. Закиди проти Сирії не були докладно спрецизовані. Ця гостра реакція марокканського короля Гассана II проти комуністичної Куби і таких „невтральних" арабських країн, як Об'єднана Арабська Республіка Нассера та Сирія, каже сумніватися у великий успіх підписаного два дні тому в столиці Малі Бамако військового перемир'я між Марокко і Альжиром. Марокко гарячково старається дістати від західніх держав зброю, — ці його заходи палко підтримує Еспанія.

В Італії нараджуються над зміною уряду з участю лівих соціялістів

Рим. — В найближчих днях сподіваються димісії уряду Джованні Леоне та формування нового уряду під головуванням генерального секретаря Християнсько - демократичної партії, Альдо Моро. Той новий уряд уперше охоплював би також Ліво-соціялістичну партію Пієтра Ненні, яка донедавна йшла завжди разом з комуністами. На минулотижневому партійному конґресі більшість підтримала Пієтра Ненні в його готовості до активної співпраці з урядовою коаліцією. У 630-членному італійському парляменті християнські демократи мають 260 мандатів, соціял-демократи 33 і республіканці 6, ото ж їхня коаліція може тривко втриматися тільки тоді, коли б пристали до них 87 лівих соціялістів. Уряди Амінторе Фанфані і Джованні Леоне були урядами меншости й втримувались так мовити з ласки лівих соціялістів, які в усіх рішальних голосуваннях стримувались від голосування. Ліві соціялісти погодились не виступати проти участи Італії в НАТО, зате поставили низку вимог в ділянці внутрішньої і соціяльної політики, щодо яких християнські демократи мусять ще нарадитись і узгіднити своє становище.

У ПІВДЕННОМУ В'ЄТНАМІ ПОЧАЛАСЯ ВІЙСЬКОВА РЕВОЛЬТА

Сайґон. — У п'ятницю вранці східньо - американського часу радіовисильні повідомили про вибух у Південному В'єтнамі військової революти проти тамошнього диктаторського режиму президента Нго Дінг Дієма. За коротким радіо - повідомленням, позаду тієї революти стоїть кілька південно - в'єтнамських генералів на видатних становищах. Частини збунтованого війська зайняли радіостацію і важливіші державні будинки та звернулися до президента Нго Дінг Дієма і його брата Нго Дінг Ню, коменданта поліції і головного спричинника репресій проти буддистів, студентів і інтелектуалів, щоб вони піддались, бо в противному випадку — їх уб'ють. Вони буцім-то встигли схоронитись на корабель, щоб відплисти за кордон, але американське радіо звертає увагу, що ця вістка не потверджена. Одним із головних арґументів збройного повстання проти південно - в'єтнамського режиму стала підозра, що названий вгорі брат президента Нго Дінг Дієма, Нго Дінг Ню, вороже наставлений супроти Америки, крадькома контактується з комуністичним північно - в'єтнамським урядом в Ганої нібито задля з'єднання В'єтнаму на базі його невтральности і звільнення від „сторонніх" чинників — згідно з концепцією французького президента де Голя. Хоча названі найвищі представники Південного В'єтнаму проголошували надзвичайно оптимістичні твердження щодо виглядів на перемогу над комуністичними партизанами, яких активно підтримує Північний В'єтнам, проте фактом є, що від недавнього часу комуністи збільшили свою військову і підривну діяльність і ось в четвер 31 жовтня знову висадили з рейок державний панцерний поїзд, повбивали залогу та пограбували поважну скількість зброї. Американські керівні чинники стоять на становищі, що повний упадок популярности режиму Нго Дінг Дієма серед народу внаслідку його реакційної і репресійної політики внеможливлює виграу війни проти комуністичних партизанів.

Японські чинники в Токіо потверджують вістку про військову революту. Вони твердять, що в п'ятницю вранці вже сформовано в Сайґоні новий уряд, однак вуличні бої продовжуються.

Промова сен. Фулбрайта викликала голосну реакцію у Франції

Париж. — Промова голови сенатської Комісії для закордонних справ Дж. В. Фулбрайт з минулого вівтірка, в якій він гостро критикував політику французького президента Шарля де Ґоля, викликала голосний відгук у французьких політичних колах і всій французькій пресі. З урядових французьких кол твердять, що всі твердження Фулбрайта це „величезне непорозуміння", особливо його закид, що „Франція вже задовго є голосом неґації і незгоди" в західньому союзницькому таборі. Французька преса звертає увагу, що промова сен. Фулбрайта заперечує, наче б недавня довга розмова французького міністра закордонних справ Моріса Кув де Мурвіля з президентом Кеннеді з'ясувала становище Франції, як вірної союзниці Америки, проте управненої до самостійної ролі в ділянках політики, оборони й економіки. Французька преса назагал неприхильно оцінила виступ сен. Фулбрайта, підкреслюючи, що зріст економічної сили західньо - европейських країн, зокрема Франції, невідхильно спричинює потребу деякої ревізії американсько-европейських взаємовідносин.

Совєти протестують проти „незаконного затримання" членів їхньої делеґації до ОН

Об'єднані Нації, Н. Й. — Совєтська делеґація до ОН передала на руки американської делеґації до ОН протест проти арештування аґентами Еф-Бі-Ай трьох її членів, під закидом участи в шпигунській змові на терені ЗДА, а саме: Ґлєба А. Павлова — аташе совєтської делеґації до ОН, Юрія А. Ромашіна, її третього секретаря, та Владіміра І. Оленєва, службовця делеґації. Усі вони були заарештовані у вівторок 29 жовтня у зв'язку із розкриттям шпигунської активности американського громадянина російської національности Джана Вільяма Бутенка, від якого вони добували потрібні їм шпигунські матеріяли стратеґічно - мілітарного значення. В своїй ноті совєтська делеґація до ОН „заперечує категорично" виставлені проти її членів обвинувачення, як „цілком безпідставні", протестує проти їх „незаконного затримання та стосування супроти них фізичної сили" і вимагає, щоб уряд вжив у майбутньому всіх заходів, щоб запобігти евентуальним „порушенням дипломатичного статусу, яким користуються совєтські дипломати і службовці на підставі стосовних договорів між ЗДА й ОН". У зв'язку із розкриттям цієї шпигунської афери уряд ЗДА зажадав негайного виїзду замішаних в цю аферу совєтських дипломатів, що як члени делеґації до ОН, користуються дипломатичною незаймaністю. Згідно з неофіційними відомостями, виїзд усіх трьох совєтських дипломатів - шпигунів був визначений на п'ятницю 1 листопада увечері.

В АМЕРИЦІ

● **Секретар фльоти Фред Корт**, який із днем 1-го листопада залишив свій пост, промовляючи в Спільній Конґресовій Комісії Атомової Енерґії, гостро виступив проти секретаря оборони Роберта МекНамари за те, що він відкинув пропозицію секретаріяту фльоти побудувати новий атомовий літаконосець. Департамент Оборони — казав Корт, — бере до уваги тільки висоту коштів будови атомового літаконосця і не звертає уваги на ті користі, які давав би атомовий літаконосець під час війни.

● **Крайовий Податковий Уряд** повідомляє, що в цьому році ЗДА зібрали податків на суму 106 більйонів долярів, на 6.5 більйона долярів більше, як в 1962-му році. Це найбільша в світі сума зібраних податків в якійнебудь країні.

● **Нюйоркський губернатор** Нелсон А. Рокефеллер заявив, що він буде кілька днів відпочивати, і між 7-им і 12-им листопада виявить свою думку, чи старатиметься про республіканську номінацію на президента.

● **Два сенатори-республіканці** зі стейту Ню Йорк Кеннет Б. Кітінґ та Джекоб К. Джевітс домагалися, щоб Сенат почав працю над законопроєктом про охорону громадянських прав, не чекаючи на те, щоб перше Палата Репрезентантів прийняла проєкт в цій справі. Обидва сенатори заявили, що в цьому 87-му Конґресі можна буде прийняти в Конґресі громадянський закон, але треба б поспішитися.

У СВІТІ

● **В Британії** передбачують видаткування 280 мільйонів дол. впродовж 5-ох років на будову нових залізничних шляхів. Тепер тамошні залізниці мають 6 мільйонів вагонів, те число подвоїться в 1970 році, однак на теперішніх залізничних лініях рух такий вже густий, що треба нових шляхів для відтяження давніх та покращання комунікації.

● **Совєтські власті** приймають з великими парадами цейлонського прем'єра, першу жінку на такому високому становищі, пані Сірімаво Бандаранайке, яка є вдовою після прем'єра, що його вбив релігійний фанатик. Пані Бандаранайке приїхала до Совєтського Союзу на 9 днів.

● **В Єрусалимі** ортодоксійні жиди влаштовують що-суботи демонстрації проти вуличного руху, який ніби порушує релігійні засади свята. Перша така демонстрація довела до таких сутичок з поліцією, що жінки й діти переїздять з дільниці, замешкалої ортодоксійними жидами, щоб не переживати знову отаких заворушень.

● **У Преторії в Південно-африканському Союзі** розпочався перед Найвищим Судом процес проти 11-ох видатних діячів опозиції проти теперішньої расової політики прем'єра Гендріка Верверда. Акт обвинувачення закидає їм саботажі та змову проти режиму. Всім їм грозить кара смерти. В минулому тижні Генеральна Асамблея Об'єднаних Націй прийняла резолюцію, яка м. ін. закликала південно-африканський уряд звільнити всіх політичних в'язнів, — без практичного наслідку. Цю судову розправу перервано, але в'язнів виведено знову до хацету.

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918. Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25.—Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.5;0 three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.

Передплата: На рік — $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. — В Джерзі Ситі і закордоном: — На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. — Для членів У. Н. Союзу, чоловіків і жінок — 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів. Чеки і мони orders вис тавляти на: "Svoboda"

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N.J.

Допомога колишнім воякам

Кожного року місяць листопад є місяцем публічних збірок на українських інвалідів, жертв визвольної війни, яка розпочалася в 1917-му, чи, рахуючи від часу, коли вимарширували Усусуси у поле, ще від 1910-го року, і яка, формально беручи, тимчасово закінчилась переходом частин УПА на Захід. Нині є ще коло 400 колишніх вояків українських формацій, що боролися за українську справу і потребують постійної допомоги. З почуттям гордости можна ствердити, що українська громада не забула про них. Завдяки ініціятиві й доброму організаційному хистові комбатантських організацій в Америці, передусім Об'єднання бувших Вояків Українців в Америці (ОбВУА) і Братства колишніх Вояків 1 УД УНА, та зрозумінню Злученого Українського Американського Допомогового Комітету (ЗУАДК), 10 років тому постала Суспільна Служба Комбатантів при ЗУАДК. Вона охоплює всі існуючі в Америці українські комбатантські організації і щороку переводить збірки, які завершилися округлою сумою $100 000. З цих збірок видатковано вже понад $75 000 на допомогу українським воєнним інвалідам в Европі, у Південній Америці і навіть — в кількох випадках — за залізною заслоною. Решту зібраних грошей переводиться на так званий Залізний Фонд. Подвійна громадська контроля: Суспільної Служби Комбатантів і ЗУАДКомітету ґарантує якнайбільш справедливе і найдоцільніше господарювання грішми, що їх громада складає у почутті пошани і вдячности тим, які не словами, а ділом засвідчили свою вірність ідеалам волі.

Як уся допомогова акція заморської еміґрації, так і допомога українським інвалідам вимагає змін. У Західній Европі рідшають ряди інвалідів, учасників першої стадії нашої визвольної війни. Однак, водночас побільшується число тих, що, хоч і не вийшли каліками з боїв, проте досягають віку, в якому не всилі вже займатися заробітною працею і не всилі також втриматися з мізерної старечої пенсії, тим паче, що всі вони — знеможені життьовими трудами — кволі здоров'ям і більше податливі на недуги, як інші їх земляки, що не переходили війни і не були раненими. Тому перед Суспільною Службою Комбатантів виринає тепер та сама проблема, що й перед ЗУАДКомітетом: поважно призадуматися над придбанням дому для старших віком осіб, в першу чергу для колишніх наших вояків, щоб не почувались вони „колишніми людьми", нікому непотрібними, життьовими „зробками", а могли віддати ще чимало послуг рідній культурі, зокрема, воєнно - історичній мемуаристиці.

Американсько - українська громада ставилась завжди з глибоким пієтизмом до колишніх борців за волю України. Від 1925-го року зорганізовано збирали тут і висилали до „старого краю" гроші, за які придбано у Львові Дім Українського Інваліда, де створено варстати праці для його мешканців. Згадана вгорі сума, зібрана в останніх десятьох роках у продовжуванні традиційної опіки над жертвами визвольної війни — свідчить про непослаблену вірність американських українців цій добрій, шляхетній акції, яка єднає загальну доброчинність з українським патріотизмом. Тому рідко котру іншу справу можна поручати громадянству так тепло і щиро, як оцю Листопадову збірку на українських інвалідів, на старих і немічних та допомоги потребуючих колишніх українських вояків, — на тих, які зберегли давню вояцьку гордість та гідність і самі за себе та для себе ні в кого не просять, а тому гідні ще більшої пошани і пристойної допомоги.

Дипломати і шпигуни

Згідно з останніми повідомленнями з Вашингтону, Державний Департамент опрацював проєкт нових правил для подорожей совєтських і сателітних дипломатів на терені ЗДА, що мали б стосуватися не тільки членів амбасад і консулятів, але й також членів делеґацій і місій комуністичних країн до Об'єднаних Націй. В цьому проєкті передбачено полегшення, а то й скасування існуючих тепер у практиці різного роду обмежень свободи руху комуністичних дипломатів і їхніх подорожей та відвідин у межах ЗДА. Досі стосовано ці рестрикції на базі взаємности чи й у відплатному порядку, значить, залежно від того, як трактовано американських дипломатів на терені СССР чи інших комуністичних держав. Після скасування деякими комуністичними урядами, м. ін. Угорщиною і Румунією, існуючих досі рестрикцій у відношенні до американських дипломатів, Державний Департамент погоджується скасувати такі ж рестрикції у відношенні до сателітних дипломатів також і в ЗДА. Проти цього рішуче опонує Департамент Оборони, керуючись дотеперішнім прикрим досвідом з комуністичними дипломатами і, передусім, вимогами безпеки країни. На думку керівників Департаменту Оборони, свобідні поїздки по цій країні комуністичних аташе, заінтересованих у різного роду американських військових інсталяціях, сполучені з надто великим ризиком для ЗДА.

Опір Департаменту Оборони проти полегшування, а то й скасування існуючих обмежень у відношенні до комуністичних дипломатів дуже слушний і має свої обґрунтовані, справедливі причини. Як показує перегляд важливіших шпигунських афер, розкритих хоч би тільки протягом останнього року в ЗДА, СССР і інших країнах світу, керівними особами в усіх цих аферах, якщо йде про совєтське шпигунство на Заході, були дипломати, члени амбасад, а коли мова про терен ЗДА, то здебільша члени совєтської й комуністичних делеґацій до Об'єднаних Націй. Згідно з опублікованим в „Ню Йорк Таймсі" переліком цих афер, усіх їх було 19. З того числа 13, значить більше, як дві третини, були совєтськими аферами в державах вільного світу, а тільки шість західніми аферами на терені СССР чи інших комуністичних держав.

Яскравим прикладом совєтської безоглядности і підступности у використуванні дипломатів для шпигунських цілей може бути виявлена публічно у вівторок 29-го жовтня цього року афера із трьома членами совєтської делеґації до ОН — Ґлєбом А. Павловим, аташе тієї делеґації, Юрієм А. Ромашиним, третім її секретарем, і Владіміром А. Олєнєвим, також членом цієї місії. Роз'їжджаючи по Ню Йорку та його околицях, зокрема в стейті Ню Джерзі, ці совєтські дипломати розгорнули широку активність у здобуванні секретних інформацій і завербували для цього Джана Вілліяма Бутєнка, сина російського еміґранта і керівного працівника Міжнародної Телефонічної і Телеграфічної Корпорації, заанґажованої в конструкцію незвичайно далекосяглих та важливих із стратегічно - воєнного погляду винаходів. Відкликані на вимогу американського уряду з ОН, ці дипломати будуть перекинуті напевно для такої ж активности на терен інших держав.

Уже ця найновіша шпигунська афера у ЗДА доказує, що пропоноване тепер скасування чи полегшення рестрикцій у відношенні до комуністичних дипломатів матиме тільки той наслідок, що роззухвалить централю совєтського шпигунства та всіх її незчисленних аґентів на дипломатичній службі до поглиблення і поширення шпигунської роботи на терені ЗДА й держав Заходу.

ЕВРОПЕЙСЬКІ ТУРБОТИ

Західня Німеччина. — „Великий перевіз" цілої дивізії американської армії з Тексасу на територію Німецької Федеративної Республіки викликав в політичних колах і серед населення західньоевропейських країн мішані почування й різноманітні думки. Найбільше занепокоєння помітно в Західній Німеччині, бо вона знаходиться безпосередньо на межі рабства й свободи: 22 совєтські дивізії постійно перебувають на терені так званої Німецької Демократичної Республіки під комуністом Ульбріхтом.

Коли уявити собі, що Вашинґтон зменшить число своїх дивізій, які перебувають в Німеччині, то кожен німець може поставити собі питання: чи це не буде знаком того, що американці хочуть лишити Західню Европу без своєї оборони проти аґресії Москви?

У зв'язку з цим ширяться поголоски, мовляв, Вашинґтон і Москва потайки домовлюються про поділ світу між ЗДА і СССР, і що теперішня залізна завіса в Европі мала б бути визнана за остаточну границю між вільними країнами і державами комуністичної диктатури.

Цю тему безпеки Німеччини та інших країн проти можливої аґресії Москви порушено також у дебатах парляменту в Бонні 24-го жовтня ц. р. На цю тему написано в пресі Німеччини тисячі статтей і про це часто говориться в радіо та в телевізії.

Чи оправдані твердження деяких політиків і журналістів, мовляв, американський уряд хоче позбутися відповідальности за долю Західньої Европи? На це є свідчення, що приходить з Москви. Совєтська преса, зразу після перелету американської дивізії через океан, оцінила цю блискучу операцію як „підготову до аґресії" супроти „країн соціялізму". Бо це військово - технічне досягнення показує, що американський уряд зможе послати через повітря підкріплення в кожну країну світу, де тільки знаходяться армії ЗДА.

Наслідком успіху „Великого перевозу" стало відомим, що залоги армії ЗДА, які знаходяться в Німеччині, будуть зменшені на одну дивізію. З цього приводу підносить протест уряд НФРеспубліки, що хоче мати американців на своїй території в незміненому числі.

Тому, що американський уряд провів операцію „Великого перевозу" не порадившися про це із союзниками з НАТО, ця обставина теж викликала занепокоєння в европейських країнах, мовляв, „Вашинґтон нас іґнорує". Проте, ніхто не робить закидів французькому урядові, що, всупереч порадам своїх союзників у НАТО, витрачає великі суми на продукцію атомових бомб, хоч ті бомби, порівняно з могутнім атомовим арсеналом СССР або ЗДА, не мають ніякого значення для оборони Европи.

Як невтральна країна, Швайцарія уміє безсторонньо оцінити ситуацію, що склалася в Західній Европі. Мені довелося розмовляти цими днями із швайцарським військовим спеціялістом на цю тему. Він сказав, що „европейці самі винні", коли впадають у паніку з приводу чуток про зменшення числа американських дивізій в Европі: „Европейці проспали багато років. Вони багатіли, але вважали, що „дядько Сем" все одно, у власному інтересі, буде їх обороняти! Це правда, але кожна претенсія мусить мати міру. Америка подарувала західньоевропейським країнам мільярди долярів на господарську відбудову після другої світової війни. Тепер німці відкривають пам'ятник генералові Маршаллові в Франкфурті, як ініціяторові американської допомоги Европі. А-ле чи виконали европейські країни свою повинність для оборони власних держав? Ні! Великобританія скасувала у себе загальну військову повинність і тепер має в Західній Німеччині, замість умовлених 4 дивізії, тільки дві. Франція не вислала в першу лінію фронту — в Західню Німеччину — ні одного вояка після закінчення війни в Альжирі, хоч мала там півмільйона війська. Отягаються у виставленні обіцяних дивізій для НАТО також Бельгія і Голляндія. Невже ви думаєте, що Америка схоче бути „вічною нянькою" для европейських країн, що не прикладають зусиль для своєї оборони? Навіть Західня Німеччина, найбільш загрожена, поставила 11 дивізій, замість умовлених 12. Не диво, що Вашинґтон хоче вчинити натиск на своїх союзників в НАТО: нехай подумають, схаменуться і поставляться поважно до своєї відповідальности за власну долю".

Мабуть, мій швайцарський знайомий має рацію .Само собою, Вашинґтон ніколи не схоче віддати Західню Европу на поталу Москві, як це зроблено в 1945-му році. Але уряд Кеннеді мусить показати світові і своїм громадянам, що кожна поміч Америки Европі має свої межі. Мусить зрозуміти це й де Ґолль, що він може собі дозволити на „вибрики" супроти Америки тільки тому, що американські дивізії з атомовою зброєю день і ніч стоять напоготові в Західній Німеччині.

І треба .припинити дріб'язкову „курячу війну" з Америкою з приводу тарифів на імпорт американського дробу в країни Европейського Спільного Ринку. Бо ця „війна", порівняно з астрономічними сумами долярів, одержаних Европою за пляном Маршалла з Америки, дійсно має вигляд убогої „жабо - мишодраківки".

П. А.

А. Ґудовський

ДО 15-РІЧЧЯ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ РАДИ

Під час німецької окупації багато українців опинилося за межами батьківщини. Після капітуляції гітлерівського режиму нова й УНР'івська еміґрації почали нав'язувати між собою контакти. Відчувалася потреба політичного центру, тому в 1947-му році існуючі політичні партії розпочали переговори. Для ролі об'єднуючого центру найбільше підходив — Державний Центр УНРеспубліки, що його після трагічної смерти С. Петлюри очолив А. Лівицький, тодішній прем'єр уряду УНР. Але в структурі ДержЦентру не було представничого органу — обов'язкового компонента в кожному демократичному управлінні. А. Лівицький дав згоду на реорганізацію Державного Центру, тобто на створення передпарляменту, який складався б з делеґатур існуючих на еміґрації політичних угрупувань, як речників усіх політичних ідеологій і напрямків визвольних змагань українського народу.

4-го червня 1948-го року заступник голови Директорії затвердив „Тимчасовий закон про реорганізацію Українського Державного Центру", на підставі якого створено Українську Національну Раду, що стала продовженням представничих органів, які існували на Україні в часах Національної Революції 1917-20 років. Тоді ж титул голови Директорії УНРеспубліки замінено титулом президента УНР в екзилі, як більш зрозумілого для европейського терену.

Першим головою УНРади став Борис Іваницький, а першим головою Виконного Органу УНРади на правах прем'єра уряду Ісаак Мазепа.

З того часу минуло 15 років. З нагоди цієї ювілейної дати вважаємо за потрібне переглянути етапи праці УНРади й обмінятися думками та побажаннями щодо її дальшої діяльности.

До новоствореної УНРади ввійшли були всі політичні середовища (крім гетьманців, які не вступили тому, що УНРада нав'язує до форми останньої державности — УНРеспубліки, хоч французькі чи італійські монархісти входять до республіканських парляментів) і таким чином осягнено загальнонаціональну консолідацію. Співпраця всіх українських партій в єдиному політичному центрі напевно принесла б за цих 15 років поважні політичні осяги, але — на жаль — вона довго не втрималася, бо ЗЧ ОУН уже в наступному, 1949-му році вийшли з УНРади. Причиною виходу були не розходження щодо політичної лінії чи напрямку діяльности УНРади, а порядок розподілу, мандатів. Вихід найбільшого політичного середовища, безумовно, послабив новостворену інституцію. З цього почався поділ, в основному, на два табори: прихильників ДЦ і націоналістично - революційний. Існує ще Представництво УГВРади, яке вважає себе за незалежний політичний чинник і діє самостійно. Внаслідок такого стану роз'єднання наша зовнішньо - політична діяльність протягом цих 15 років була недостатня, не принесла вагомих осягів, а взаємопоборювання викликало в суспільстві нездорові взаємовідносини, які відганяють людей від громадського життя. Щоб направити ситуацію, маємо лише одну можливість — згуртуватися в одному політичному центрі. Давно пора нашим політичним чинникам розпочати переговори і знайти ключ до того, щоб до УНРади приступили всі угрупування і, спільними зусиллями використовуючи правно - історичну плятформу ДЦ УНРади, перетворили УНРаду на міцний і динамічний політичний центр, який повинен провадити загально - національну політику і тому не може бути під контролею одної політичної партії.

Розглядаючи діяльність УНРади за 15 років, маємо підстави ствердити, що, не зважаючи на несприятливі умови, вона виконувала функції національно-політичної централі: діячі УНРади відбували зустрічі із керівниками і представниками урядів різних держав, пересилали через радіо звернення до українського народу, репрезентували нас у т. зв. Паризькому бльоці, висилали комунікати до ОН, НАТО та ін., переводили різні політичні акції в імені уряду в екзилі. Крім того:

1) УНРада гуртує навколо ДЦ УНРеспубліки і наснажує національно широкі кола української політичної еміґрації, а своїм існуванням і діяльністю пригадує українському народові на батьківщині добу останньої державности та заохочує його до боротьби за національні права та визволення батьківщини.

2) Створенням УНРади посилено ДЦ УНР, бо закорінено його в еміґраційній громадськості.

3) УНРада є водночас політичним центром і державною установою, що спирається на державні традиції. Завдяки цим прикметам вона підважує узурпаційний уряд т. зв. УССР і базується на них, виконуючи репрезентаційно - амбасадорські функції.

4) Завдяки існуванню й діяльності Національної Ради українська еміґрація глибше ознайомилася з подіями національної революції, і це сприяло здоровій еволюції світогляду та поширенню демократичних поглядів серед еміґрації.

5) Завдяки діяльності УНРади ідея УНРеспубліки з історичної реліквії і символу державности перетворилася в дійовий політичний чинник, який завойовує належне місце в еміґраційному суспільстві, а також досягає своїми впливами і до українського народу на батьківщині.

Місія ОН в Південному В'єтнамі переслухує арештованих студентів і буддистів

Сайгон. — 7-членна делеґація Об'єднаних Націй, яка перебуває у Південному В'єтнамі для прослідження скарги 8-ох буддистських держав проти південно-в'єтнамського режиму Нґо Дінг Дієма, визволилась з під „опіки" тамошніх властей і виборола собі право поводитись за власним, а не накиненим поліцією пляном. Після 2-х днів, переведених під постійним доглядом поліційних агентів, ця місія ОН перевела довгі розмови з арештованими однаково студентами, як і видатними буддистськими жерцями. На зміну відношення південно-в'єтнамських властей до членів місії Об'єднаних Націй вплинув, мабуть, факт нового публічного самогубства буддистського духовника, на знак протесту проти політики Нґо Дінг Дієма. Голова тієї місії Абдул Рахман Пажвак перевів кілька годин у концентраційному таборі на розмовах з ув'язненими там шістьма буддистськими жерцями, з яких чотири грали провідну ролю в антирежимових демонстраціях. Він розмовляв теж з лідером буддистської молоді. Південно - в'єтнамські власті рішуче противилися тому, щоб представники ОН зустрілися з опозиційними діячами.

СЛОВО

Відвернись від мене, слово,
Коли думка, мов полова,
Вітер дуне — і розвіє,
Зерна правди не посіє.

Пригорнись до мене, слово,
Коли ти впадеш грозово
І чиїсь запалиш груди,
І підеш гулять між люди.

Будь кресалом і оралом,
Проти ворога забралом,
Будь і сповіддю й клятьбою
И просто —людською судьбою.

ЛЮБОВ ЗАБАШТА

Р. Смаль - Стоцький

СПОМИНИ Й ФАКТИ

В часописі „Українське Народне Слово", в Піттсбурґу, появляються частинами дуже цікаві й цінні спомини д-ра Миколи Аркаса про його заслуженого батька, нашого патріота й мецената, історика й композитора, під заголовком „Микола Миколаєвич Аркас. Мій незабутній батько". З певністю вони вийдуть окремою книжкою і розійдуться по світі, як історичне джерело свідка доби, причиняючись до уформування уявлень нашої громадської опінії й історії про минулі десятиріччя наших визвольних змагань.

Ось власне тому хочу написати цих кілька слів, бо в числі 32-ім з 19-го вересня цього року згадується і мене, як посла УНР в Берліні, й посольство, на чолі якого я стояв. Я можу покликатися, для ствердження моїх вияснень, на живих ще колишніх співробітників посольства, як свідків тієї доби: д-ра Ростислава Лепкого в Ню Йорку, на відому нашу діячку, секретарку посольства, п-і Ганну Келлер-Чикаленко та на п-і д-р Наконечну в Німеччині; я міг би, хоч як мені це прикро, покликатися на колишнього шефа пресового бюра посольства, колишнього першого секретаря, пізніше радника, д-ра Володимира Левицького, що тоді, разом із д-ром Вальдманом, так завзято боронив Українську Народну Республіку, як завзято він її тепер в Ню Йорку паплюжить.

Назагал образ посольства УНР в Берліні поданий правильно. Воно славилось тим, що негайно відповідало на листи і негайно старалось полагоджувати справи у своєму консулярному відділі. Так і в справах „авторських", як у Америці кажуть „роялтіс", „Історії" Аркаса, його достойна вдова негайно дістала відповідь. Посольству УНР трудно було переговорювати у цій справі з гетьманською організацією „Українського Слова", що йому видавництво Якова Оренштайна відпродало було весь наклад „Історії" Аркаса. Тому я порадив спадкоємцям автора „Історії" приїхати до Берліну.

Але далі йдуть у споминах дані, що їх треба виправити.

Посольство УНР в Берліні містилося в палаті, закупленій урядом гетьмана Павла Скоропадського не в „аристократичнім районі Курфюрстендаму", а при вулиці Кронпрінценуфер 10, в кварталі амбасад і посольств, поміж посольством Фінляндії та Австрії. Позад нас було посольство Данії. Наше посольство було віддалене хвилиною ходу від Райхстаґу та Бранденбурґертору. Отож, поміж посольством і Курфюрстендамом лежав парк Тірґартен.

Далі йде опис посольства всередині: „чудовий вестибюль, мармурові сходи, по боках — два великі білі погруддя кайзера Вільгельма й гетьмана Павла Скоропадського — так мені пригадується, але, можливо, пам'ять мене зраджує", — пише автор. Отож його пам'ять дійсно зраджує. У вестибюлі стояли якісь два мармурові погруддя, невеликої мистецької вартости; були це декораційні копії грецьких чи римських оригіналів. Це було б цілковито немислимим з точки зору дипломатичного протоколу, щоб посольство УНР, акредитоване при Німецькій Республіці, пишалося погруддям у вестибюлі кайзера Вільгельма II або гетьмана Павла Скоропадського, що його Уряд УНР звалив революцією.

Також і далі пам'ять милить автора, що його і його маму „зустрів на сходах лівреййний швайцар, якого він і ще раз згадує словами: „об'?явився монументальний швайцар, похожий на міністра військових справ, і попросив нас до посла". Я стверджую, що ніякого „лівреййного швайцара" ні „монументального швайцара" у посольстві ні за послування М. Порша, ні за мого послування — не було. Був тільки „дженітором" худорлявий німецький інвалід, з одним скляним оком, у цивільному убранні. Додумуюся, що величні палата викликала у гостей враження, що там здався б „лівреййний швайцар", проте фактом є, що його не було, і на таку витребеньку не було державних коштів.

Стверджую також, що це є виключене, щоб десь у посольстві була табличка на дверях „Прошу о запукання тричі", бо мені значення того дієслова на Наддніпрянщині було відоме.

Це неважливе, чи я мав тоді „русяву бороду", думаю, що до „русявих" годі мене зачислити, але це знову виключене, щоб я звернувся до вдови М. М. Аркаса з словами „прецнотлива пані адміралово". Признаюся, такий приметник я вперше вичитав у цих споминах, і такий польонізм навряд чи проліз би крізь горло буковинця. Але я насправді звертався до пані Аркасової з усією належною пошаною, від „екселенції" до „достойної пані".

Ці спомини д-ра Миколи Аркаса є доброю пересторогою для істориків взагалі. Спомини, якщо вони не написані за свіжої пам'яті, людська уява доповнює пізніше всякими додатками, що часто викривлюють факти.

Степан Куропась

Я ВІДВІДАВ УКРАЇНУ

(7)

Не бачив я у Львові, Чернівцях і інших містах України ґазолінових стацій, бачив їх лише в Москві.

В Чернівцях на розгалуженні вулиці красується висаджений з квітів портрет Леніна.Під ним напис, також висаджений з квітів: „Освободитель Черновець".

Нових будівель тут ми не завважили. Вулиці розкопують, влаштовуючи проводи для земного газу. Казали, що цю роботу скінчать за 2 роки.

Домів у Чернівцях, збудованих ще за Франца Йосифа, не ремонтують, „ліфти" в них не працюють. По готелях і вокзалах ще й досі стоять сплювачки, які можна купити й по крамницях.

На Центральній площі маса пропаґанди в н и х плякатів: „Всю силу для зміцнення бази комунізму", „Слава радянській молоді!", Хай живе мир і дружба народів", „Радянська Буковино! Мусимо виростити цього року 27 мільйонів пудів зерна!"

Лариса твердила, що коли червона армія „визволила" Буковину, то серед місцевого населення були дуже поширені венеричні недуги і туберкульоза, але все те вилікували „наші лікарі".

Католицька церква на вулиці Руській закрита. Трохи далі від неї по противному боці вулиці стоїть імпозантна московсько-православна церква з високими вежами. Її большевики називають чомусь „п'яною церквою".

В неділю ранком ми не могли бути на Службі Божій, бо саме тоді оглядали музей і університет. Зайшли о 7 год. вечора, коли єпископ в асисті двох священиків і двох дияконів посвячував ікону Почаївської Богоматері. В церкві не відчувалося святочного настрою. Старушки припали до землі і молилися. Одна з них при вході збирала пожертви на церкву.

Після того були ми свідками хрещення близнюків і ще одного хлопчика. Його батька не було, бо — казала мати, жінка років на тридцять — покинув її і тепер живе з молодшою. Мій син пожалів цю нещасну молодицю і дав їй 2 рублі. „Чужі люди, а серце мають," — сказав дідо новохрещеного.

Наступного дня їздили ми асфальтовою дорогою в „Комсомольський парк", за кільканадцять кілометрів від міста. По дорозі зустрічали селян на кінних підводах, за якими бігли лошата. Заїхали до села Чагор з великою з трьома банями церквою. Коли наші туристи фільмували цю церкву, підійшов до нас якийсь чоловік і запитав, чому ми спізнились на цілу годину. Виходить, що наша дорога була плянована і люди попереджені.

В сусідньому селі Воля Кузьмин ми оглянули дитячий садок і клюб. Є там також тартак, але Лариса не повела нас до нього, щоб не перешкоджати людям у праці.

Над озером, в якому ми купались, стоять дерев'яні парасолі, кіоск з мінеральною водою та канапками і павільйон, де можна переодягнутися. Молодь грала на пляжі в пінґпонґ. По озеру плавали охоронні човни з написом: „Спасательная лодка".

Варто згадати про оглядини історичного музею в Чернівцях, у якому бачили ми саркофаги буковинських бояр і інших знатних людей, картину, що представляє погром турків у 1698 р. в селі Валява, хрест, що його замовив був Василеві Девдюкові, але не викупив римський папа, 6 медаль, що їх одержав від різних королів різьбар Василь Шкрибляк.

Для своєї пропаґанди запрягли большевики Ольгу Кобилянську, Довбуша і Федьковича. Нам показували на розі провулку Богдана Хмельницького старий будинок, в якому народився і жив „буковинський соловій", а в музеї казали, що „Юрій Федькович передбачав прихід большевиків", бо писав: „Нові часи, нову силу душа моя чує!"

Заглянули ми й до великої книгарні на розі вул. Руської і Площі Перемоги, яку обслуговують молдавани. Там застали повно людей, які купували шкільне приладдя і підручники. У вікнах афіші і книги із заголовками: „Релігія — ложь!", „Соловейко щебечи, мене пісням научи!". На дверях цитата з Горького: „Все, що є в мені доброго, я завдячую книжкам".

Не знайшлося в книгарні двокольорових олівців, олівців з радиркою, „бол пойнт пен". Такими олівцями обдарували ми кілька студентів.

Варто пригадати наші відвідини в університеті.

Перед залізною брамою колишньої духовної семінарії і палати митрополита зустрів нас декан університету Лисий з професорським збором. Був він у вишиваній синій сорочці і в новому літньому льняному вбранні. Його професори — молодики на 30-35 років.

Декан пояснив нам, що імпозантну будівлю, колишню резиденцію православного митрополита, будував чеський архітект Глевка. Будова тривала 18 років. Площа університету займає 12 гектарів, а крім того 8 гектарів саду. В університеті вчиться 7 000 студентів. Палати митрополита — сказав він — вжито на університет тому, що совєтська влада не потребує вишколювати священиків.

На VII-му Конґресі „Зарева"

(Факти, думки і рефлексії)

28-29 вересня ц. р. відбувся у Філядельфії УП-ий Крайовий Конґрес „Зарева", студентсько-академічної організації.

„Зарево" відрізняється від інших студентських організацій тим, що воно дбає про багацтво духового життя свого членства. Це було й помітне на УП-му Конґресі „Зарева" у Філядельфії, де найбільше уваги й часу присвячено ідеологічним питанням.

Дискусії над цими питаннями випливали з доповідей — Т. Онуферка — „Ідеологічні основи „Зарева" який представив ідеологічні основи „Зарева" в теоретичній площині і М. Герця — „Форма й зміст діяльности „Зарева", який з'ясував практичне примінення цих ідеологічних основ.

Про важність Конґресу „Зарева" може свідчити не лише чисельна участь в ньому студентської і академічної молоді, але також привіти, які склали усно 13 представників українських установ і організацій та привітів від 27 церковних, політичних, професійних, суспільно-громадських і наукових установ, що їх надіслали поштою.

Доповідь Т. Онуферка була наскрізь дискусійна. Зразу було видно, що доповідач обзнайомлений з ідеологічними питаннями, але при цьому мав відвагу видвигнути цілий ряд питань наскрізь контроверсійних. Доповідач відкинув ідеологію Д. Донцова і осудив наслідки її, які довели до розбиття націоналістичного руху, перетворивши його в націоналістичні партії. Контроверсійними були тези Т. Онуферка відносно „національної"і „націоналістичної ідеології", відносно понять „партія" і „рух" та звужування ідеології українського націоналізму до писань Липинського, Васіяна, Шаяна, Ольжича і Мірчука, сл. п. ректора УВУ.

Крім ряду питань суто дискусійних Т. Онуферко яскраво з'ясував ряд ідеологічних заложень українського націоналізму, які „Зарево" сприймає беззастережно, як незмінні основи своєї організації, підкреслюючи, що ідеологія українського націоналізму — це ідеологія свідомости нації. Він підкреслив, що члени „Зарева" не є ідейно байдужі, що дехто їм це злобно закидає, але вони різняться тим, що знають властиве місце для різних понять і вартостей. Хоч в рядах „Зарева" є одиниці також з різних політичних переконань, але в ньому немає місця для визнавців т. зв. „бітніківської ідеології", які в нас під впливом деяких західніх течій починають появлятись.

Другу доповідь на Конґресі „Зарева" виголосив Михайло Герець про форму і зміст діяльности „Зарева". Ця доповідь мала за ціль з'ясувати, як на практиці, в житті, повинно застосовувати свої ідеологічні заложення і взагалі, що повинно робити „Зарево", та яка суть повинна знаменувати його діяльність.

Доповідь М. Герця відзначалася ясністю думки та прецизністю. Доповідач відрізнив вияв членства „Зарева" в двох ділянках — студентській і академічній. Основою вияву повинна бути клітина, до якої повинні належати середньошкільники, студенти і ті, які покінчили студії. Будучи членами клітини, середньошкільники і студенти повинні підготовитись до праці в ділових комісіях „Зарева".

В останніх роках відчувався деякий занепад праці ділових комісій, можливо спричинений відсутністю органу „Зарева" — „Розбудова держави", в якому публікувались висліди праць членів ділових комісій. М. Герець якраз і поставив головний наголос на потребу реактивізації недіючих комісій та пожвавлення існуючих, які б розпрацьовували різні ділянки державного будівництва і реалізували духові вартості, а висліди їхніх праць могли б бути дискутовані на сесіях наших наукових установ. З доповіді і з дальших інформацій виходило, що тепер в системі „Зарева" працюють чотири ділові комісії — економічна, історична, літературна, яку недавно очолив молодий поет Марко Царинник, і ідеологічна, яку очолив Т. Онуферко.

Обидві доповіді, Т. Онуферка і М. Герця, викликали живу і ділову дискусію, в якій брали участь П. Стерчо, Б. Гасюк, М. Царинник, Д. Місько, Аня Процик, І. Струк, А. Кіпа, О. Зінкевич, П. Дорожинський, Р. Мац, О. Врублівський, ред. М. Пасіка, Т. Онуферко, М. Герець та інші.

У висліді цих численних виступів скристалізувалось принципове ствердження „Зарева", яке ставить знак рівняння між демократичною системою і націоналізмом і заявляє, що де немає справжньої демократії, позначеної національним солідаризмом, там не може бути націоналізму. У практичній дії „Зарево" кермується державницьким підходом до цілого ряду складних українських проблем і у розв'язуванні їх кермується не груповими чи партійними інтересами, а вимогами української державницької рації. Важливим чинником, який знаменував дотеперішню працю зарев'ян — це була толерантність поглядів своїх ідеологічних противників, непримиримість до ворога, окупаційної системи України, змагання за правопорядок в українському студентському професійному житті.

В неділю 29 вересня після участи в Богослуженнях почалась друга частина нарад, яку вів Марко Царинник. В цій частині звітували про діяльність „Зарева" в ЗДА Б. Гасюк, уступаючий голова Краєвого Проводу, О. Врублівський — за організаційного референта і як фінансовий референт та М. Герець від Контрольної Комісії.

Згідно зі звітами в ЗДА нараховується 180 активних членів „Зарева". В останніх двох роках, зокрема завдяки наполегливій праці Б. Гасюка і інших членів уступаючого Проводу, „Зарево" провело велику працю, утвердившись в студентському житті. Клітини „Зарева" влаштували в своїх осередках цілий ряд Академічних Вечорів з багатою програмою, літературні вечори, зустрічі на „Союзівці" і оселі ім. Ольжича та ряд розвагових вечірок. Серед цілої діяльности, слід уважати за найбільш успішні — День нової поезії в Україні і активну участь в II-му Студентському Ідеологічному Конґресі, який відбувся весною цього року в Ню Йорку.

В часі дискусії над звітами уступаючого Проводу і Конґресових Комісій, багато уваги звернено на складні питання студентської станової діяльности в ЗДА, та його централі — СУСТА. Після відомих подій на останньому конґресі СУСТА в Клівленді, заіснували побоювання за дальшу долю цієї заслуженої і надзвичайно потрібної студентської централі в ЗДА.

Для ясного зафіксування становища „Зарева" до цих справ, Конґрес прийняв резолюцію такого змісту:

„УП-ий Конґрес „Зарева" в ЗДА підтримує Союз Українських Студентських Товариств Америки (СУСТА) у вірі, що він (Союз) буде непохитно стояти на позиціях становости та змагати до гармонійної співпраці всього українського студентства в Америці в системі Союзу".

УП-ий Конґрес „Зарева" в ЗДА ще раз підтвердив, що в рямцях цієї організації є місце для української студентської і академічної патріотичної молоді, яка бачить ціль в житті далеко поза буденщиною, яка готова пожертвувати часом і особистим, шукаючи нових духових вартостей, які сьогодні є чи не єдиним рішальним фактором в житті кожної нації.

Осип Зінкевич

Пожертви від щирого серця

Бідні робітники Петро і Павлета Потопник, які 6 літ тому приїхали з Европи, пересилають на будову пам'ятника Шевченка у Вашинґтоні $ 25. Їх жертва тим цінніша, що їхні зарібки мінімальні. Петро Потопник працює тяжко в шпиталі за $1.15 на годину з тим, що не маючи авта, тратить більше чим годину на їзду автобусом. Його жінка Павлета перейшла недавно тяжку операцію — і працює як прибиральниця в кафетерії з платнею $1.10 на годину.

Обоє Потопники свідомі українці і так виховують свою одиноку доню Марію. Вона не лиш пильно вчиться в школі Українознавства, але теж з власної пильности читає багато українських книжок. Спеціяльно інтересує її українська історія. Вліті цього року працювала вона як доглядачка дітей і заробила $ 100. Із важко заробленої суми добровільно і без намови родичів дає $ 10 на будову пам'ятника Шевченкові. Цей приклад варто подати до наслідування всім її ровесникам. Ціла родина Потопників є членами УНСоюзу, Відділ 175.

В. К.

З НАШИХ БУДНІВ

ЗАПОРОЖЕЦЬ ЗА ОКЕАНОМ

Якби так піднявся з гробу батько української комічної опери, Семен Гулак-Артемовський, то хіба не посмів би кривдувати собі, що наша Метрополія не відзначила гідно 100-річчя його „Запорожця за Дунаєм". Відзначила, та ще й як! 13-го жовтня виставив „Запорожця" наш Оперовий Ансамбль, очолений Левком Рейнаровичем, а не минуло й місяця часу — матимемо щастя оглядати ще одного „Запорожця", цим разом у постанові Українського Хору ім. Тараса Шевченка з Клівленду, під керівництвом проф. Ярослава Барнича!

Казали колись у Старім Краю, що два гриби в борщі трохи забагато, але я гадаю, що раз на сто років можна поласувати борщиком і з двома грибами. Тим більше, що гості з Клівленду привозять нам не лише Ювілята-„Запорожця", але й „Вечерниці" Ніщинського в дотатку. Склад хору ім. Тараса Шевченка справді імпозантний — 110 співаків та співачок, не враховуючи солістів, танцюристів та не згадуючи про оркестру.

Дещо турбуюсь, мої дорогі, як така маса народу зміститься на сцені Фешен Інституту, в найближчу неділю, 10-го листопада... Ох, якби нам придався вже сьогодні той 20-поверховий український хмародер на Другій Евню, що його плянують збудувати наші пп. інженери, з театральною залею і сценою... Саме в найновішому числі „Нашого Світу" я прочитав статтю ред. Р. Ільницького, що вже, мовляв, назріває час збудувати український репрезентативний дім у Ню Йорку, і серце в мене зросло, защеміло радістю, тим більше, що проєктодавці не забули включити в плян будови театру, ґалерії картин, літературно-мистецького клюбу, ну, і бару, розуміється...

На жаль, шановний автор статті наприкінці стягнув мене з-під облаків на землю таким ось абзацом: „Хоч проєкт такого дому разом із пляном його фінансування існує вже від двох років, шлях до його здійснення ще далекий".

Ой, щоб не задалекий був той шлях, дорогий пане редакторе, щоб не відкладати цього спасенного діла до руських віників, бо час для нас не працює, як ніколи, зрештою, для українців не працював, і я дуже боюся, щоб той український хмародер, чи хмаросяг, як пише Докія Гуменна, не виріс на Другій Евню 10 чи 15 років запізно!

Мої побоювання підтвердились недавно на святочному бенкеті нашої заслуженої фізкультурної організації в Ню Йорку, під час якого-то бенкету сказав знаменне слово сам пан голова. „Треба нам рахуватися з фактом, — говорив пан голова, — що через 10—15 років наша українська молодь не буде відрізнятись на спортових стадіонах і майданчиках від американців".

Якби так дійсно воно мало бути, то навіщо й для кого будувати українські хмаросяги чи інші культурні центри?.. Щоб воно, не дай Боже, не вийшло так, що колись, по літах, цікаві туристи оглядатимуть наші „центри" так, як тепер, наприклад, оглядають святині ацтеків чи інших інків... „Жило тут колись, давно, — розповідатимуть ґіди, — таке рухливе українське плем'я, що задумало збудувати в Ню Йорку модерну вавилонську вежу. Та, начитавшись статтей професора Луцького, вийшло з ґетта, дістало помішання язиків, розтопилося в американському морі, і слід по ньому загинув..."

Тьху, тьху, щоб не вимовити в таку злу годину!.. Може так трагічно з нами не буде. Все ж таки я волів би, щоб український хмаросяг з прекрасною театральною залею стояв на Другій Евню вже тепер, готовий до відзначення 100-річчя нашого невмирущого Ювілята, „Запорожця за Дунаєм" і завтрішньої Листопадової Академії.

Ікер

● **У Західній Німеччині** біля міста Бройштедт в Лянґеле, сталася велика копальнана катастрофа, коли внаслідку прорвання греблі вода залила копальню, в якій знаходились тоді у глибині 300 стіп 129 робітників. 79 робітників, деякі пливучи у повній пітьмі, встигли врятуватись, — з-посеред решти 50 врятовано сімох, опісля ще двох, які втекли до трохи вищого підземного коридору. — 41 робітник згинув.

Cosmos Parcels Express, Corp.

39 SECOND AVENUE (Ріг 2-ої вулиці) NEW YORK 3, N. Y. Тел.: AL 4-5456

ВИСИЛАЄ

пачки з матеріялами і пачки харчові

в УКРАЇНУ і інші РЕСПУБЛІКИ СССР

ПАЧКИ до РУМУНІЇ. • ПАЧКИ і ГРОШІ до ПОЛЬЩІ через РЕКАО

Ґарантована достава.

- Маємо на складі великий вибір товарів по уміркованій ціні
- Приймаємо замовлення з-поза Ню Йорку

Відкрито: ЩОДЕННО від 9-ої рано до 7 веч. в НЕДІЛЮ від 9-ої рано до 3 по пол.

• ПРАЦЯ • HELP WANTED FEMALE •

ПОТРІБНА СЕКРЕТАРСЬКА СИЛА

„СВОБОДА" прийме на постійну працю, на корисних умовинах, вправну українську секретарську силу. Вміння писати на українській друкарській машинці необхідне. Зголошення, з поданням кваліфікацій та короткого життєпису, висилати до

"SVOBODA"
P. O. Box 346
JERSEY CITY, N.J.

ВІДРОБЛЮВАННЯ ФАСОНІВ (дуплікати)

Досвід при блюзках, добра нагода для відповідної дівчини.

QUARTET FASHIONS
1370 Broadway (12th Fl.)
New York, N. Y.

ПОШУКУЄТЬСЯ

ПАНІ ДО ПОМОЧІ

в кухні на 3-4 години денно — для трьох дорослих осіб. Платня після умови. Голоситись:

Телефон GR 3-3556
Ню Йорк (долина міста)

• ПРАЦЯ • HELP WANTED MALE •

TRUCK DRIVER

Постійна праця цілий рік. Call

WAbash 5-2200
(LINDEN, N. J.)
for an appointment.

JEWELRY ENGRAVERS

Letterers & Ornamental Workers. Досвід, постійна праця цілий рік. Висока платня, всі бенефіти. Доск. нагода для відповідних мужчин.

BA 7-5698

• ПРАЦЯ • MALE & FEMALE •

Nurses—Registered

For surgical nursing practice and research. Part time, full time, per diem or staff. Details negotiable. Tuition refund. Initial lodging in New York Hotel.

Apply to Mrs. Eleanor Loija, R.N.
ALBERT EINSTEIN COLLEGE OF MEDICINE
Lincoln Hospital Division
333 SOUTHERN BLVD
Bronx 54 CY 2-9200 Ext. 259
Pelham Bay Line IRT
143rd St. Station.

ФАБРИЧНА ПОМІЧ
МУЖЧИНИ і ЖІНКИ

Різнородна праця, всі юнійні користі, вкл. платні свята, "blue cross", пенсія, вакації, хворобове. Постійна праця + овертайм.

Alpha Industrial Service
1600 W. ELIZABETH AVE.
Linden, N.J. Тел.: WA 5-2200

• FOR SALE •

УВАГА БУДІВНИЧІ

BETHPAGE. Добірна площа 50 × 200 — $8.990 готівки. Овочеві дерева, квітники, кущі, мал. будинок з пивницею, можна переробити на дім, потрібно віднови, нова соснова евеню, школа напр., 3 нові "High Schools". Новий відп. парк, дерева, 5 бльоків. 516 ED 4-7321

Добре читати для дітей і молоді

Сойка-Штукарка

РОМАНА ЗАВАДОВИЧА

Ціна $1.00

Замовляти
SVOBODA
81-83 Grand St. (Box 346)
Jersey City 3, N. J.

• REAL ESTATE •

UKRAINIAN REAL ESTATE, MIAMI, Fla.

Змучені холодною зимою? Чому не жити в чудовій сонячній Маямі, за допомогою купна дому або доходової посілости. Пишіть або телефонуйте до

Sonya Korol Brown Realtor
10618 N. E. 10th Place
Miami Shores, Florida
Tel.: PLaza 8-0649

ДОМИ на ПРОДАЖ

8 мешкань. біля Бронкс Зоопарку, за $27.000. Готівки $7.500.

9 мешканевий з крамницею на Amsterdam Avenue за $34.000. До $3.000 чистого прибутку на рік.

43 мешкань. на 225 вул. б. Бродвею, за $310.000, готівки $28.000, $5.000 чистого прибутку на рік.

2-род. біля Riverdale з садом і ґаражем, дає біля $3.000 доходу і вільне 6 кім. мешкання, за $28.000. Готівки $7.000.

Є багато інших домів.

DRUJBA REALTY CORP.
3450 Broadway N. Y. C.
(між 140-141 вул.)
Tel.: AU 1-0194

ASTORIA

3-род. мур., 2, 5, 6, баксові, 2 ґаражі, $32.500.

CORONA

7-род. і склеп, 4 баксові, мур., олива, марм. сходи, паркет, мод. лазнички, сабвей, парк, школа. 1 мешк. вільне. Дохід $6.783, ціна $44.900.

MARATHON REALTY Co.
31-87, 32nd St. (near Broadway)
ASTORIA, L. I. YE 2-3550
Питати мґр Остап ФІРЧУК

CANARSIE, Brooklyn

2 род. на-пів відокремлений 5½-6½ кім., 4 лазнички ідеал. для мами і доньки. Гараж на 2 авта (overhead doors), лазничка і душ в підвалі, нов. олив. опалювач, нові плястровані стіни і стеля, електр. 220; патіо довжини будинку, нові мосяжні рури, близ. комунік., склепів, шкіл. Цінить $27.990. Спішіть.
Call owner RN 3-3620

GRANITVILLE, S. I.

Дім Cape Cod, мур. оббитий ґонтами. 4 спальні, викінч. кімната забав, закрите патіо, олив. огрівання на гарячу воду, ґараж. 60 × 100. Власник переноситься, зараз до зайняття. $23.500.

O'DONNELL REALTY
(Mr. Brown Mgr.)
4102 Hylan Blvd.
Great Kills, S. I., N. Y.
Open Sundays — YU 4-0535
YU 4-3710 — YU 4-1274

• РІЗНЕ •

ЗЕЛА, ЯКІ БУЛИ УЖИВАНІ ВІД ТИСЯЧУ РОКІВ І ПРИНОСИЛИ ПОЛЕГШУ ПРИ БАГАТЬОХ НЕДОМАГАННЯХ

ПОРУЧАЄМО ТАКІ:

- На ревматизм — Elde Root 100 пігулок — $4.00;
- На болі нирок і міхура — Hebkaps, No. 85 — 100 пігулок — $4.00;
- На високе тиснення крови — H.B.T. — 100 піг. — $4.00;
- На нерви — зелові пігулки No. 91 — 100 піг. — $4.00;
- При „зміні життя" — Hot Flashes Corn Seal Compound піг., 100 — $4.50;
- При запаленні жовчевого мішочка — GBT пігулки — 100 — $4.00;
- При боляках шлунка Ulcerine — сконцентрований екстракт зел — 1½-місячне лічення — $6.50.

KIEHL PHARMACY, Inc.
Заснована 1851.
Chemists and Druggists
109 3rd AVENUE
поміж 13-ою і 14-ою вул.
NEW YORK, N. Y.

• BUSINESS OPPORTUNITY •

CAMBRIA HEIGHTS, L. I. SEA FOOD & FISH FRY

Модерні влаштування, продаж з втратою, руxлива дільниця, нема конкуренції, паркування, знамен. положення, прод. через непорозуміння спільників. Ціна на скорий продаж. Телефон AR 6-5620 Weekdays.

FLOOR WAXING

SPIC & SPAN BUSINESS вкл. 1951 р. Plymouth Station Wagon, машина до ваксовання, щітки до чищення і т. д. Добрий бизнис, вкл. вакс. праця 3-4 місяців. Праця чекає. Продається з уваги на другий бизнес. $1,500 на скорий продаж. Телефон власника FI 1-0593

DRUG STORE

BEDFORD STAYVESANT, дуже руxлива дільниця, $65.000 оборот + доск. можливість росту. Тепер 6 днів в тижні. Засн. понад 5 років, $200 рент, ідеал. для партнерів. Потрібно $10.000 готівки. Ціна на скорий продаж. Треба оглянути, щоб оцінити. Навпроти великий проджект. Телефон власника EV 4-9363

HEWLETT, L. I. T. V. SERVICE BUSINESS

Продається тільки через другий бизнес. Повне влаштування, понад 14 років. 6 днів в тижні, ідеал. для спільників. Продається з усім, що в крамниці. Тільки $10.000. Call from 10-5 P.M. 516 FR 4-4180

ОВОЧЕВА і ЯРИННА КРАМНИЦЯ

Повне влаштування. Добре положення. Мусить продати з втратою через недуґу. Ідеальне для подружжя, добра нагода. 17-14 — 2nd Ave. (near 89 St.) New York, N.Y. Owner FI 8-6118

• MISCELLANEOUS •

DINING

і кухонне влаштування. До винайму доск. склеп цього рода 30 × 80. Це копальня золота для відповідного.

837 Hempstead Tpk. Franklin Sq. On same blk as Franklin Sq. Post Office. Власник на місці.
Fieldstone 7-2399

ДОСКОНАЛІ НОШЕНІ

Мінкові ФУТРА $200.00
Natural MINK СТОЛІ наче нові $110.00
Кримкові ФУТРА $150.00
5 років ґарантії на всі товари

ROSALLE FURS
178 North Avenue
NEW ROCHELLE, N. Y.
(Opp. Arnold CONSTABLE)
BEverly 5-0621
Відкрито:
пон. і четв.: 9 рано до 9 веч.
в інші дні — до 6 веч.

Іван ВУЙКІВ

Знана УКРАЇНСЬКА ФУТРЯНА ФІРМА виконує на замовлення НОВІ ФУТРА перемодельовує проходжені футра по найновіших фасонах.

Приймає футра на ПЕРЕХОВАННЯ-STORAGE
Відбір і доставa на місце.

J. WUJKIW, Inc.
MANUFACTURING FURRIER
111 E. 7th Street
New York 9, N. Y.
Tel.: SPring 7-8710

Купуйте в підприємствах, що оголошуються в „Свободі"

• ДО ВИНАЙМУ •

До винайму

П'ЯТЬ КІМНАТ

при вулиці з деревами, бл. церков, склепів, 8th Ave. сабвею і автобусів. Рент $60.00, телеф. між 10-12, або якщо не відповідає між 6-8. EV 5-7425

До винайму в БРУКЛИНІ

бл. Ботанічного саду, 3 і 4 кім. апартамент. Також може бути місце суперінтендента. Телеф.

PR 8-5965 або SL 6-4155
або 584 Lincoln Pl., Brooklyn

• SERVICE •

ANGELO'S PASTRY SHOP

131 — 27 Rockaway Blvd.
South Ozone Park, L. I.
повідомляє про відкриття нового місця.
127-02 — 135th Avenue
South Ozone Park, L. I.
під особистим доглядом власника Mr. Leonard Masi. Італійсько-американські вироби. Всі морозива. До Ваших обслуг. Телеф.: OL 9-6404, VI 8-9896

T. M. T. BUILDERS INC.

Будуємо доми на замовлення на Вашій власній площі, якщо хочете мати 1 або 2 род. дім. Також всі перебудови. Телеф. за інформаціями або заходіть до 99th Ave. & Springfield Gardens Queens Village
Model open 8 A.M. to 6 P.M.
GR 9-4392 SU 1-6316

ЦЕ ВЕЛИЧЕЗНА РІЗНИЦЯ, ДЕ ВИ ЩАДИТЕ!

4% a year

Щадіть до 15-го. Процентується від 1-го кожного місяця

Ощадності забезпечені до $10,000 через U.S. Govt.

IRVING SAVINGS and Loan Association
126 MARKET STREET near Main • PATERSON
ARmory 4-4204 • Daily, 9-3; Also, Fri. Eves. 6-8
FREE PARKING: Cor. Hamilton & Union Streets

• РІЗНЕ •

ПЕЧАТКИ в різних мовах, друкованими і писаними черенками з ЕМБЛЕМАМИ

— виробляє —

Roman IWANYCKYJ, 2883 Wilkinson Ave., BRONX 61, N.Y. Tel.: TA 3-8407

Печатки на три лінії в двох інчах з пересилкою 2 дол.

ВІЗИТОВІ КАРТКИ

1.000 карток дол. 4.50 разом з пересилкою.

• REAL ESTATE •

АКРИ ВИСОКО СУХО $749 за акр

Акуратно поміж New Sunrise Highway Extension і New York to Riverhead Expressway.

Недалеко нова фабрика для шукаючих праці. Висока потенціяльна вартість ґрунтів на Лонґ Айленді вказує відразу купцеві, що варта інвестувати туди таку низьку ціну. Земля, яку ми продали 5 років тому, за $99 за акр, коштує тепер по $3,000 за акр. Хто був би тоді в це повірив? Хай Ваші гроші ростуть в розвиваючімся Лонґ Айленді. Не пропустіть цієї золотої нагоди. ІНВЕСТУЙТЕ НЕГАЙНО!

$49 ЗГОРИ — по $10 МІСЯЧНО

Land Offices, 729 Jericho Turnpike, Route 25, Three miles past Smithtown, and 2950 Jericho Turnpike, Route 25, 1 миля на схід від Smithtown By-pass, and 376 Jericho Turnpike, (Route 25), Selden. Спішіть, бюро відкрите кожного дня, включаючи неділі. Понад 50 років в земельному бизнесі.

K. H. LEEDS, LAKE RONKONKOMA, L. I.

COSMOS PARCELS EXPRESS Corp.

(LICENSED by v/o VNESHPOSILTORGH)

Ввічливо повідомляємо всіх наших давніх клієнтів і багато нових, що тепер висилають через нашу фірму, що достава пакунків до СССР продовжується.

Маємо уповноваження в/о ВНЕШПОСИЛТОРГУ відправляти ВИСИЛКУ ПАКУНКІВ, за які ми ґарантуємо доставу і то дуже СКОРУ.

Всі наші ВІДДІЛИ мають великий ВИБІР ТОВАРІВ (текстильні, шкіра і т. д.), по дуже приятливих цінах. Наші відділи, подані внизу, дають найліпшу обслугу та спеціяльну увагу до кожного клієнта.

NEW YORK 3, N. Y. — 39 Second Ave.	AL 4-5456
NEW YORK 11, N. . — 135 — W. 14th St.	CH 3-2583
BROOKLYN 11, N. Y. — 370 Union Ave.	EV 4-4952
BROOKLYN 7. N. Y. — 600 Sutter Ave.	DI 5-8808
ATHOL, Mass. — 61 Mt. Pleasant Street	CH 9-6245
BOSTON 18, Mass. — 271 Shawmut Avenue	LI 2-1767
SOUTH BOSTON, Mass. — 359 West Broadway	268-0068
BUFFALO 6, N. Y. — 332 Fillmore Avenue	TL 6-2674
CHICAGO 22, Ill. — 2222 W. Chicago Ave.	BR 8-6966
CHICAGO 8, Ill. — 3212 S. Halsted Street	WA 5-2737
CLEVELAND 13, Ohio — 904 Literary Road	TO 1-1068
DETROIT, Mich. — 7300 Michigan Avenue	VI 1-5355
GRAND RAPIDS, Mich. — 606 Bridge St. N. W.	OL 8-2256
HAMTRAMCK, Mich. — 11333 Jos. Campau	TO 7-1575
HARTFORD 14, Conn. — 200 Franklin Ave.	Tel.: 233-8030 246-0215
IRVINGTON 11, N. J. — 762 Springfield Ave.	ES 2-4685
LOS ANGELES 22, Calif. — 960 So. Atlantic Blvd.	AN 1-2994
LAKEWOOD, N. J. — 126 — 4th Street	FO 3-8569
NEWARK 3, N. J. — 428 Springfield Ave.	BI 3-1797
NEW HAVEN, Conn. —509 Congress Ave.	LO 2-1446
PATERSON 1, N. J. — 99 Main Street	MU 4-4619
PASSAIC, N. J. — 176 Market Street	GR 2-6387
PHILADELPHIA 23, Pa. — 530 W. Girard Ave.	PO 5-5692
PITTSBURGH 3, Pa. — 1015 E. Carson St.	HU 1-2750
SAN FRANCISCO, Calif. — 2076 Sutter Street	FI 6-1571
WATERBURY, Conn. — 6 John Street	PL 6-6766
WORCESTER, Mass. — 174 Millbury St.	SW 8-2868
YOUNGSTOWN 3, Ohio — 21 — 5th Avenue	RI 3-0440
YONKERS, N. Y. — 555 Nepperham Avenue	GR 6-2781

НА РІЗДВО ДО СТАРОГО КРАЮ

Подорожуйте популярним, приємним кораблем

M.S. BATORY

з Квібеку — 7-го грудня

25% ЗНИЖКИ поворот яким небудь іншим кораблем вчасі до 30 днів

СКОРШІ ВІДПЛИВИ З МОНТРЕАЛЮ — 11-го ЛИСТОПАДА

За резерваціями й інформаціями зайдіть до Вашого подорожного аґента або

GDYNIA AMERICA LINE
220 BAY STREET TORONTO 1, CANADA

GRAMERCY SHIPPING COMPANY

Заснована 1947 р. — Має ліценцію ВНЕШПОСИЛТОРГУ, Москва, — ліценцію Департаменту Банків і забезпечення U.S.A. і бондів.

ДАРУНКИ ВІЛЬНІ ВІД МИТА

Машини до шиття, авта, ровери, холодільні, машини до прання і багато інших речей.

НАШІ ВІДОМІ СМАЧНІ ХАРЧОВІ ПАЧКИ З ПОБАЖАННЯМ "R", комплетні 34 доляри

1 фунт праженої кави, 1 фунт какао, 1 фунт шоколяди, 2 ф. оливи до варення, 2 ф. цукру, 2 ф. рижу, 1 ф. сира, 2 ф. вудженого бейкону, 2 ф. вудженої шинки, 2. ф. сушених овочів.

ВИСОКОЇ ЯКОСТИ ТЕКСТИЛІ

Жадайте нашого комплетного каталогу.

GRAMERCY — N. J.
744 Broad Street, # 925
NEWARK, N. J.

ГРОШІ ДО СССР

ПОВНА ҐВАРАНТОВАНА ДОСТАВА В 2-ох ТИЖНЯХ.
ПЛАТНА В ПОВНОСТІ, БЕЗ СТЯГНЕННЯ.
ПІДПИСАНІ ПОСВІДКИ ВІДБОРЦЯ.
СТАВКА: 9 рублів за 10 дол.
ОПЛАТА: до 35 дол — $3,50; понад 35 дол. — 10%

GRAMERCY — N. Y.
118 East 28th St., # 906
NEW YORK 16, N.Y.

Пачки і моні ордери до Зах. і Схід. Німеччини, Польщі, Румунії, Угорщини, Чехословаччини і т. д.

Тел. в Ню Йорку: MU 9-0598

Відкрито щоденно від 9 до 5:30, в суботи — 10 до 1 в неділі закрито.

Увага! ФІРМА Увага!

PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, Inc.

Main Office:
1530 BEDFORD AVENUE, BROOKLYN 16, N. Y.
Tel.: IN 7-5522

приймає замовлення, на основі укладеного нами з Всесоюзною Зовнішньо-торговельною Конторою „Внешпосилторг" договору, на ПОДАРУНКИ від американських громадян на совєтські, високої якости товари, з дорученням їх без мита і яких-небудь інших додаткових доплат для рідних, які живуть в Совєтському Союзі.

ВЕЛИКИЙ ВИБІР ТОВАРІВ ВКЛЮЧАЄ:

- АВТА
- МОТОЦИКЛІ
- РОВЕРИ
- ТЕЛЕВІЗІЇ
- ХОЛОДІЛЬНИКИ
- РАДІО-АПАРАТИ
- МАШИНИ ДО ШИТТЯ
- ФОТО-АПАРАТИ
- ГОДИННИКИ
- АКОРДЕОНИ і т. п.

Достава товарів ґарантована на час від 5 до 40 днів, залежно від роду дарунка.

Звертайтеся до головного бюра письменно або телефоном з проханням надіслати КАТАЛОГ РЕЧЕЙ, які можна замовити безпосередньо.

PACKAGE EXPRESS and TRAVEL AGENCY

ЯКЩО ВИ ХОЧЕТЕ ВИСЛАТИ СВОЮ ПАЧКУ—ДАРУНОК ДО СССР

АБО ЗАМОВИТИ ДЛЯ СВОЇХ РІДНИХ ТОВАРІ СОВЄТСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ (так як: автомобілі, машини до шиття, ровери і т. д.) ЗВЕРТАЙТЕСЯ ДО НАЙСТАРШОЇ І НАЙБІЛЬ ВІДПОВІДАЛЬНОЇ ФІРМИ

з 30 літньою практикою.

ПРИХОДЬТЕ АБО ПИШІТЬ ДО ОДНОГО З НАШИХ ВІДДІЛІВ В БІЛЬШИХ МІСТАХ АБО ДО НАШОГО ГОЛОВНОГО БЮРА:

GLOBE PARCEL SERVICE, INC.
716 Walnut Street
Philadelphia 6, Pa.
WA 5-3455

Вступайте в члени УНСоюзу!

ARKA Company DEPARTMENT STORE
48 E. 7th St.
Tel.: GR 3-3550, New York City

СЛОВНИКИ: Англійсько-Український та Українсько-Англійський (нове видання) в двох частинах, стор. 1 804 по $6.00. Комплет: $12.00.

ВИСИЛКОВЕ БЮРО

Roman Parcel Service
141 2nd Ave., New York City
Tel.: GR 5-7430
— висилає —
ПАЧКИ з ОДЯГОМ і ХАРЧЕВІ авта, холодільні, машини до шиття, мотоциклі, ровери, машини до прання.

• MISCELLANEOUS •

"AMPOL" Пересилає ПАЧКИ на Україну, СССР, Литву, Лотву, Естонію, до Польщі й інших країн з ґарантією солідного і скорого полагодження. Ціни конкуренційні.

НОВІСТЬ ГУЦУЛЬСЬКІ КОЖУШКИ, імпортовані з Польщі до продажу і на висилку по цінах гуртових і детайлічних.

Дамські футра уживані, каракули, попелиці (білки), і інші до ношення і висилки до Польщі по низьких цінах.

"AMPOL" 120 — 1st AVE. (near 7th Street) New York City
K. W. Krasnowski Tel.: YU 2-0510

НОВИЙ і УЖИВАНИЙ ОДЯГ

відповідний на висилку до ЕВРОПИ.

Чол. убрання (уж.) від	$ 8.00
Чол. убран. (нові) від	15.00
Чол. плащі (уж.) від	8.00
Чол. плащі (нові) від	15.00
Жін. плащі (нові) від	7.00
Жін. дощевики (нові) від	6.90
Жін. суконки (шовк, вовна) від	3.00
Муж. 100 % вовняні штани (уживані) від	4.00

Szabadi de Lux
1575 3rd Avenue
(bet. 88th & 89th Streets)
NEW YORK CITY
TR 6-7460
Відкрито: від 10:00 рано до 7:00 веч., від понед. до суботи вкл.

• FUNERAL DIRECTORS •

Theodore WOLINNIN, Inc.
Директор Похоронного Заведення
123 EAST 7th STREET
NEW YORK, N. Y. (9)
Tel.: GR 5-1437
СОЛІДНА ОБСЛУГА.

ВІЛІЯМ КОВАЛЬЧИК
Погребник
Community Funeral Home
Air Conditioned
Занимається похоронами. Ціни приступні для всіх. Обслуга чесна і найкраща. У випадку смутку в родині кличте, як в день так і вночі:
Community Funeral Home
Yonkers, N. Y.
YO 9-7272

Lytwyn & Lytwyn
UKRAINIAN FUNERAL DIRECTORS
AIR CONDITIONED
Обслуга ЩИРА і ЧЕСНА.
Our Services Are Available Anywhere in New Jersey.
801 SPRINGFIELD AVENUE
NEWARK, N. J.
IRVINGTON, N. J.
ESsex 5-5555

ІВАН КОВАЛЬЧИК
FUNERAL HOME
Completely AIR CONDITIONED
Займається ПОХОРОНАМИ в СТЕЙТІ NEW JERSEY.
Ціни приступні для всіх. Обслуга чесна й найкраща. У випадку смутку в родині, кличте, як в день, так і в ночі:
John KOWALCHYK
129 GRAND STREET
(cor. Warren Street)
JERSEY CITY 2, N. J.
Te.: HEnderson 4-5131

Петро ЯРЕМА
УКР. ПОГРЕБНИК
Займається Похоронами в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK і ОКОЛИЦЯХ.
Контрольована температура.
Модерна каплиця до ужитку ДАРОМ.
Peter Jarema
129 EAST 7th STREET
NEW YORK, N. Y.
Tel.: ORchard 4-2568

НЮЙОРКСЬКА ПРОВІДНА КРАМНИЦЯ КОВБАС
на німецькі спеціяльності

SCHALLER & WEBER

— ДІМ ЯКОСТЕЙ —

РІЗНІ М'ЯСНІ ВИРОБИ, СВІЖЕ М'ЯСО ДО ВАРЕННЯ І ПЕЧЕННЯ • КОВБАСКИ • ШИНКИ

6 ВЕЛИКИХ КРАМНИЦЬ ВЕЛИКИХ КРАМНИЦЬ 6

In NEW YORK:	1654 2nd Avenue (85-86 Sts.)	TR 9-3047
In RIDGEWOOD:	56-54 Myrtle Avenue	VA 1-7068
In ASTORIA:	28-28 Steinway Street	AS 4-3210
In HEMPSTEAD:	310 Front Street	IV 3-5540
In FLUSHING:	41-06 Main Street	HI 5-2552
In JACKSON HEIGHTS:	82-10 37th Avenue	DE 5-1154